

УДК 336.221.4(44):330.322.01

**ПОДАТКОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ФРАНЦІЇ****Звіргзде К.І.***Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

У публікації підлягають розгляду питання дослідження ролі податкових, субсидійних механізмів, системи регулювання умов залучення іноземних інвестицій у реалізації міжнародної інвестиційної стратегії Франції у глобальних умовах. Комплексно досліджені канали та механізми реалізації відповідних податкових, грошово-кредитних та амортизаційних заходів; законодавчого забезпечення прав іноземних інвесторів та їх захисту; а також регулювання умов залучення іноземних інвестицій та відтоку зарубіжного інвестування за кордон. У статті проаналізована імплементація Францією якісно нових податкових пільг для компаній з іноземними інвестиціями у рамках податкової гармонізації і координації, що реалізуються на сьогодні країнами-членами ЄС; розглянуто новітній напрям фіiscalного стимулування іноземних інвестиційних капіталовкладень у високотехнологічну сферу Франції – механізм фіiscalної девальвації, проаналізовано специфічні риси оподаткування компаній з іноземними інвестиціями в частині спрощення податку на прибуток.

Ключові слова: податкові механізми, міжнародна інвестиційна політика, фіiscalне стимулування, система оподаткування, іноземні інвестиції

UDC 336.221.4(44):330.322.01

**TAX MECHANISMS OF THE NATIONAL INVESTMENT STRATEGY
OF FRANCE IMPLEMENTATION****Zvirgzde K.***Kyiv national economic university named after Vadim Getman*

The publication is dedicated to the research of the role of tax and subsidy mechanisms, as well as the regulation of conditions of attracting the foreign investments in the implementation of international investment strategy of France in global conditions. The channels and mechanisms of implementing of the appropriate tax, monetary and depreciation measures; legislative support for foreign investors and their protection; and adjusting conditions for attracting foreign investments and combating foreign investment outflow abroad are comprehensively researched. The implementation of qualitatively new tax exemptions for the companies with foreign investments in France in the framework of tax harmonization and coordination, which is carried out by the EU-member states has been analyzed in the article; the new trend of fiscal incentives of the foreign investments in the French high-tech and R&D spheres – the mechanism of fiscal devaluation has been reviewed; the specific features of the taxation of the companies with the foreign investments in collecting the income tax have been analyzed in the publication.

Keywords: tax mechanisms, international investment policy, fiscal incentives, taxation system, foreign investment

Актуальність проблеми. Характеризуючи еволюцію державної інвестиційної політики Франції та механізми її реалізації, слід відзначити, що в умовах глобальної нестабільності та посилення невизначеності у трендах світогосподарського розвитку особливої актуальності у національній економічній стратегії Франції набуває активізація інвестиційних механізмів її реалізації, здатних забезпечити країні стабільне макроекономічне зростання та зміцнити її міжнародні конкурентні позиції. З-поміж них – нарощування вартісних обсягів міжнародних інвестицій, раціоналізація їх структури та диверсифікація джерел зовнішнього інвестиційного фінансування французької економіки. З огляду на це, значного теоретичного і практичного значення набувають питання, пов’язані з дослідженням ролі податкових, субсидійних механізмів, механізмів фіскальної девальвації, а також системи регулювання умов залучення іноземних інвестицій у реалізації її економічної стратегії у глобальних умовах.

Аналіз останніх наукових досліджень. Теоретичні аспекти процесів міжнародного інвестування, масштаби і структура міжнародної інвестиційної діяльності Франції, специфіка інвестиційних стратегій французьких ТНК, механізми і важелі державного регулювання інвестиційної діяльності, містять роботи таких авторів, як: М. Балест, Г. Вердugo, К. Жадо, Е. Жюслен, Дж. Ітон, С. Кортум, Ф. Крамарс, М. Картін, М. Пебро, Л. Пугліс, С. Райс, Ю.І. Рубінський, Д.Г. Лук’яненко, Н.О. Татаренко, Я.М. Столлярчук, О.Г. Білорус, І.М. Кучерова, А.М. Поручник, Ю.М. Пахомов, С.С. Троян, О.І. Шаповалова та інші. Разом з тим, недостатньо дослідженою є проблематика ролі і місця каналів та механізмів інвестиційної компоненти в реалізації економічної стратегії Франції.

Саме це і сформувало мету статті, яка полягає у розкритті характеру податкових, субсидійних та інших механізмів реалізації міжнародної інвестиційної політики Франції.

Викладення основного матеріалу дослідження. В останнє десятиліття державна інвестиційна політика Франції та механізми її реалізації розвиваються у відповідності до рекомендацій міжнародних організацій у рамках так званої *інвестиційної політики нового*

покоління. Її концептуальні засади вперше було сформульовано на Конференції ЮНКТАД у 2012 р. і вони полягають у забезпеченні інвестиційного синергізму з більш широкими цілями національного економічного розвитку і диверсифікованою промисловою політикою; стимулуванні соціально відповідальної поведінки іноземних і зарубіжних інвесторів; а також удосконаленні інституційного забезпечення міжнародних інвестиційних процесів [11]. Як бачимо, головною метою такої політики є насамперед прискорення макроекономічного зростання Франції та підвищення її міжнародної конкурентоспроможності на основі всебічного розвитку внутрішнього інвестиційного ринку та досягнення синергетичного ефекту від реалізації інвестиційної, промислової та структурної політики.

Міжнародна інвестиційна політика Франції в умовах глобальної нестійкості реалізується *багатьма каналами і механізмами*, найважливішими з них є: податкове законодавство; інструментарій регулювання фондового ринку; грошово-кредитна політика держави; законодавче забезпечення прав іноземних інвесторів та їх захист; амортизаційна політика; регулювання умов залучення іноземних інвестицій та відтоку зарубіжного інвестування за кордон. При цьому ключовими *регуляторними інституціями* міжнародної інвестиційної діяльності Франції є центральний банк; Міністерство економіки, фінансів і бюджету; а також Служба з іноземних інвестицій Державного казначейства [6]. З ініціативи Міністерства економіки, фінансів і бюджету та Міністерства з благоустрою територій у 2001 р. було створено також *Французьке агентство з іноземних інвестицій*, функціями якого є сприяння залученню в країну наукових кадрів, іноземних студентів, керівників різних рівнів, капіталів і стратегічних видів діяльності (зокрема, інновацій та штаб-квартир потужних корпорацій). На сьогодні у Франції не існує жодних обмежень на вкладення інвестиційного капіталу інвесторами з числа країн-членів ЄС, окрім випадків поглинання ними французьких бізнес-структур.

Що стосується *податкових механізмів інвестиційної політики*, то у Франції існує на сьогодні доволі розвинена система заохочення національних та іноземних інвестицій; а левова частка фінансових і податкових пільг надається урядом і місцевими органами влади. При цьому регуляторна діяльність уряду характеризується активним використанням

селективних підходів до кожного окремого інвестиційного проекту з використанням достатньо широкого арсеналу фіскальних інструментів (податкові преференції, субсидії та ін.). Наприклад, уряд Франції ще на початку 1990-х років встановив преференційний податковий режим для підприємств, що функціонують у спеціальних зонах підприємницької діяльності (у районі Дюнкерка, Ля Сіота, Ля Сена).

Зазначимо також, що за умов глобальної нестійкості Франція вбачає основу свого глобального конкурентного лідерства у довгостроковій перспективі саме в інноваційному розвитку національної економіки у сфері енергетики та екології, транспортних, інформаційних і телекомунікаційних систем, а також охорони здоров'я та наук про життя. Уряд цієї держави з усією очевидністю усвідомив той факт, що галузево-секторальне лідерство Франції у цих сферах забезпечить перехід національної економіки на новий технологічний уклад, закладе підвалини динамічного макроекономічного зростання, а також вирішить найгостріші соціальні проблеми.

Саме тому сучасна інноваційна політика Франції спрямована на максимальне фіскальне стимулювання розвитку цих інноваційних напрямів. Так, поширеною практикою на сьогодні є надання податкових пільг у розмірі 30% щорічного обсягу збільшення витрат на НДДКР французьким підприємствам, що реалізують корпоративні програми підготовки кадрів на виробництві, та компаніям, які реалізують інноваційні програми [1]. Урядом Франції реалізується також спеціальна програма залучення іноземних інвестиційних капіталовкладень у розвиток національних науково-дослідних центрів. При цьому коштами урядових субсидій можуть скористатись компанії, котрі вкладають інвестиції у: проектно-конструкторські розробки, систему менеджменту і засоби математичного забезпечення; райони, розташовані за межами «великого Парижу»; підприємства зі створеними не менш ніж 30 новими робочими місцями у перші три роки функціонування.

Субсидійні механізми реалізації Францією міжнародної інвестиційної політики активно реалізуються на сьогодні в частині оподатковуваного доходу компанії. Але на практиці податком обкладається лише 50% їхньої загальної вартості, тоді як решта 50% включається до загальної суми амортизаційних відрахувань компаній з іноземними інвестиціями. Крім того, на субсидування інвестиційної

підтримки науково-технічного розвитку Франції зорієнтовані і такі інструменти, як фонд амортизаційних відрахувань та пільговий режим оподаткування бізнес-діяльності [3].

Крім того, новітнім напрямом фіскального стимулювання іноземних інвестиційних капіталовкладень у високотехнологічну сферу Франції є *механізм фіскальної девальвації*. Він був запроваджений у 2013 р. у формі так званого податкового кредиту на конкурентоспроможність та зайнятість, який у 2014 р. було встановлено на рівні 6%. Хоч практично усі компанії з ПІІ можуть подати заявку на отримання такого кредиту незалежно від сектору економіки, в якому вони працюють, однак найчастіше його отримують інноваційні та високотехнологічні компанії, а також бізнес-структурні, що працюють у сфері енергоефективності та диверсифікації експортних ринків. Крім того, з 2014 р. даний податок було доповнено також «Пактом відповідальності та солідарності», який передбачає суттєве скорочення податкового тягаря на роботодавців на період до 2017 р. за рахунок зменшення їхніх відрахувань до фонду соціального страхування за працівників з низькими заробітними платами. Загалом, даний пакет передбачає скорочення на кінець періоду трудових податків на 30 млрд євро [9].

Передбачається, що податковий кредит на конкурентоспроможність та зайнятість буде фінансуватись через збільшення ПДВ та екологічних податків, а також скорочення державних видатків. Достатньо сказати, що у 2014 р. звичайна ставка ПДВ у Франції зросла з 19,6% до 20%, а знижена – з 7% до 10% відповідно. За підрахунками авторитетних експертів, запровадження цих заходів принесе 6,4 млрд євро доходів державного бюджету, зростання ВВП на 0,1-0,3%, а також створить до кінця 2018 р. 130-150 тис нових робочих місць [9].

Специфічними рисами характеризується у Франції оподаткування компаній з іноземними інвестиціями в частині справляння податку на прибуток. Так, загальна його оподатковувана база може бути зменшена за рахунок відрахування відсотків, що виплачуються компаніями за різними видами позик. Даний механізм податкової пільги поширюється у повному обсязі за тими позиками компаній, що отримані на розширення їх бізнес-діяльності. Крім того, з метою уникнення подвійного оподаткування компаній з ПІІ загальна сума прибутку

нерідко зменшується вже на рівні акціонерів, коли до суми сплаченого корпорацію прибутку частково зараховуються дивіденди, отримані акціонерами компанії.

Загалом, найбільш поширеними на сьогодні податковими пільгами для компаній з іноземними інвестиціями у Франції є: податкові канікули (відстрочка сплати податку на період від 2 до 5 років, починаючи з дня одержання першого оголошеного прибутку); зниження податкових ставок корпоративного оподаткування (у формі надання зниженої ставки податку для окремих підприємств з ПІІ та поступового зниження ставок ПДВ та податку на прибуток); прискорена амортизація основних фондів (з віднесенням частини прибутку до витрат виробництва і зменшенням оподаткованої бази по податку на прибуток); податкові пільги на купівлю іноземними інвесторами цінних паперів новостворених акціонерних товариств (у формі застосування нульової ставки на усі види податків упродовж одного-двох років); продаж і оренда іноземними інвесторами землі за низькими цінами; безкоштовне навчання персоналу; повне або часткове звільнення від професійного податку терміном на 5 років; а також ощадне оподаткування за індивідуальними ставками прибуткового податку на дохід підприємства (які є значно нижчими порівняно зі ставками податку на прибуток інших підприємств на території Франції). Окремої уваги заслуговують також податкові пільги, що надаються компаніям з ПІІ при реалізації інвестиційних проектів у високотехнологічних сферах французької економіки, що мають значний експортний потенціал. Такі пільги передбачають, зокрема, трирічний термін звільнення таких компаній від сплати ПДВ та податку на прибуток. Крім того, компанії з іноземними інвестиціями, що були засновані у Франції відповідно до Закону «Про іноземні інвестиції», звільняються від сплати мита на обладнання, придбаного за кордоном упродовж першого трирічного терміну діяльності; а податок на додану вартість, сплачений при імпорті основних засобів, кваліфікується внеском у статутний капітал компанії, що компенсується державою.

У характеристиці податкових механізмів інвестиційної політики Франції особливої уваги заслуговують також ініціативи уряду і місцевих органів влади у сфері фінансування компаній з іноземними інвестиціями зі спеціальних фондів у випадку реалізації ними корпоративних програм

професійного навчання та підготовки кадрів. Не можна залишити поза увагою і діяльність такого інституту як АНВАР, що пов'язана з підтримкою і розвитком технологічної кооперації в межах європейського співтовариства на рівні підприємств і науково-дослідних лабораторій. Так, АНВАР активно залучений на сьогодні до проведення експертизи інвестиційних проектів, що представлені в межах окремих загальноєвропейських програм французькими підприємствами, і у випадку їхньої позитивної оцінки компенсує до 40% їх загальнодержавного фінансування [3].

Характеризуючи діючу у Франції систему оподаткування підприємств з іноземним капіталом, слід відзначити, що рівень податків вирішальною мірою залежить від організаційно-господарської форми, у якій зареєстровано компанію. Якщо це постійно діюче підприємство з ПІІ (*établissement stable*), то воно підлягає загальній системі оподаткування, що застосовується до вітчизняних компаній. У випадку, якщо це не постійно діюча бізнес-структура, то рівень її оподаткування залежить від обсягу отриманих у Франції податків та видів діяльності. Так, якщо підприємство має доходи французького походження (від діяльності, пов'язаної з продажем товарів; участі у капіталі французької компанії; або від будівництва, оренди чи купівлі нерухомості), то вони підлягають обов'язковому декларуванню і оподатковуються так званим суспільним податком (*impôt sur les sociétés*) і податком на місцеві доходи (*contribution sur les revenus locatifs*). Якщо ж підприємство з іноземними інвестиціями переказує винагороду за роботу, виконану на території Франції особами-нерезидентами, то здійснюється авансове утримання податків з переведених сум; а у випадку отримання такою компанією доходів від оренди нерухомості у Франції (прямо або опосередковано через третіх осіб), вона сплачує суспільний податок та усі податки, що стягаються з доходів від нерухомості.

Специфічними особливостями характеризується процес стягування з підприємств з іноземними інвестиціями у Франції і *податку на додану вартість*. Так, на сьогодні під сплату ПДВ підпадають компанії, зареєстровані поза ЄС, котрі здійснюють у Франції операції, що тягнуть сплату ПДВ (поставки від продажу товарів, надання послуг французьким громадянам або компаніям, електронної торгівлі та ін.). У такому випадку іноземна компанія зобов'язана призначити свого

податкового представника у Франції. Якщо підприємство зареєстровано в одній з країн-членів ЄС і здійснює у Франції операції, що вимагають виплати ПДВ (поставки або продажу поставлених товарів у Франції; поглинання компаній країн ЄС, здійснювані у Франції; поставки товарів за режимом дистанційної торгівлі на суму понад 100 тис. євро; надання деяких послуг у Франції та ін.), то вони не зобов'язані призначати свого податкового представника у Франції, але для полегшення взаємодії з французькими податковими органами їм рекомендується призначити свого довіреного представника, зареєстрованого у Франції, який здійснюватиме всі формальності від особи підприємства. У випадку ж, якщо іноземне підприємство не здійснює у Франції операцій, що тягнуть сплату ПДВ, але бажає отримати відшкодування тут даного податку, пов'язаного з витратами компанії і її професійною діяльністю, то воно повинно зробити запит на відшкодування ПДВ через електронний портал країни реєстрації і звернутись безпосередньо у національну податкову службу.

Разом з тим, незважаючи на формальний податковий суверенітет, Франція як держава-член Європейського Союзу у реалізації своєї міжнародної інвестиційної політики поряд з внутрішнім податковим адмініструванням підпорядковується також наднаціональним регуляторним нормам у цій сфері. Останні мають стосунок до регулювання як внутрішньорегіонального переміщення інвестиційного капіталу в рамках даного інтеграційного союзу, так і вхідних і вихідних потоків ПІІ з третіх країн. Головну регуляторну і стимулюючу функцію на сьогодні виконують, зокрема, Директива про ринки фінансових інструментів 2001 р. №2004/39/ЄС, Директива про достатність капіталу інвестиційних фірм і кредитних інститутів 2002 р. №93/6/ЕЕС, Директива про компенсаційні схеми для захисту прав інвесторів 2003 р. №97/9/ЄС; Директивою про іноземні підприємства, зареєстровані у ЄС 2008 р. №2008/9/ЄС; Директивою про іноземні підприємства, зареєстровані за межами ЄС 1986 р. №86/560/ЄС тощо.

У рамках податкової гармонізації і координації, що реалізуються на сьогодні країнами-членами ЄС, Франція в останні роки перейшла до імплементації якісно нових податкових пільг для компаній з іноземними інвестиціями. Йдеться насамперед про усунення усіх обмежень на переказ і конвертацію валюти для операцій з міжнародними

інвестиціями, яке дає змогу іноземним компаніям, що провадять свою діяльність на території Франції, вільно конвертувати та переказувати валюту за кордон як для здійснення платежів за фінансово-господарськими операціями, так і реінвестування прибутків.

З 2013 р. Франція долучилась також до процесів формування у Євросоюзі Загальної консолідований бази з податку на прибуток (*Common Consolidated Corporate Tax Base*), що була репрезентована Європейською Комісією ще у 2011 р. як реакція на нагальну необхідність конвергенції податкових політик країн-членів ЄС для динамізації економічного зростання та міждержавного інвестиційного співробітництва. Йдеться, зокрема, про суттєво спрощення механізмів ведення транскордонної бізнес-діяльності на спільному ринку на основі створення єдиної для країн Євросоюзу системи розрахунку податкової бази, недопущення ухилення компаній від сплати податків на прибуток через механізми трансфертного ціноутворення, а також боротьби з агресивним податковим плануванням бізнес-структур та офшоризацією їх фінансово-господарської діяльності [5].

Так, згідно пропозицій Єврокомісії, групи компаній, що провадять свою діяльність на території ЄС, мають право розраховувати рівень свого оподатковуваного прибутку з використанням загальних податкових ставок і принципів, що діють у країнах ЄС, де функціонують їх бізнес-структури. Інакше кажучи, розрахунок консолідованої бази оподаткування здійснюється на основі національних рівнів виробничих, трудових, операційних та транспортно-логістичних витрат з урахуванням реальної вартості основного капіталу. Наприклад, ставка корпоративного податку, що застосовується до прибутку у Франції, становить нині 33,33% [4]. Крім того, з 2005 р. Франція залучена також до загальноєвропейської системи автоматичного обміну інформацією з питань оподаткування, що дає змогу оподатковувати доходи від заощаджень капіталу, що накопичуються відповідно до національних правил оподаткування країн-членів ЄС.

У реалізації міжнародної інвестиційної політики Франції в умовах глобальної нестійкості важко переоцінити значення діючої у країні системи регулювання умов залучення іноземних інвестицій та відтоку зарубіжного інвестування за кордон. У даному контексті слід відзначити, що французька модель регулювання інвестиційних процесів

характеризується насамперед відсутністю єдиного спеціального закону, що регулює усі сфери міжнародної інвестиційної діяльності. Так, діюче у Франції законодавство про іноземні інвестиції, що включає низку законів і підзаконних актів, визначає *три режими регулювання їх залучення*:

- по-перше, прямі іноземні інвестиції, залучення яких потребує отримання попереднього дозволу з метою недопущення проникнення іноземного капіталу у ті сфери і галузі французької економіки, що пов'язані з національною безпекою, а саме: громадським порядком; безпекою населення; національною обороною; а також діяльністю з розробки, виробництва і обігу зброї, боєприпасів та вибухових речовин [7];

- по-друге, ПІІ, залучення яких потребує отримання відповідної адміністративної декларації у випадку заснування іноземною юридичною особою на території Франції нової бізнес-структур; або повного чи часткового (понад 33,33% акціонерного капіталу компанії) придбання іноземною юридичною чи фізичною особою існуючого підприємства [8]. При цьому адміністративна декларація має включати детальну інформацію щодо інвестора, форми інвестування та мотивів здійснення інвестиційних капіталовкладень;

- по-третє, іноземні інвестиції, для залучення яких необхідним є подання у Банк Франції статистичної декларації, згідно статей R152-1–152-4 Валютно-фінансового кодексу Франції з метою складання балансу платежів. Такий режим поширюється, зокрема, на операції із заснуванням бізнес-структур, або купівлі іноземними особами нерухомості [10].

Характерним для французького законодавства є і система так званого *попереднього повідомлення влади про наміри здійснення капіталовкладень у функціонуючі французькі компанії*, яка поширюється на інвесторів з країн, котрі не є членами Європейського Союзу. Так, французький уряд активно і цілеспрямовано стимулює притік прямого іноземного капіталу у вітчизняні промислові підприємства, особливо якщо ці інвестиції супроводжуються ввезенням передової технології, розширенням експортної діяльності, створенням нових робочих місць, прискоренням розвитку депресивних регіонів країни. Не випадково, Франція посідає на сьогодні третє місце у світі за обсягом залучених американських інвестицій після Великобританії і Німеччини.

Французьке законодавство містить також низку положень щодо чіткого розмежування між прямими та портфельними іноземними

капіталовкладеннями із застосуванням більш пільгового режиму у залученні останніх. Так, незважаючи на значне спрощення процедури регулювання іноземних інвестицій у Франції для більшості операцій, пов'язаних із залученням прямих інвестицій на її територію, як і раніше необхідним є попереднє повідомлення про інвестиційні наміри або попередній дозвіл. У цілому, незважаючи на суверену систему регулювання прямого інвестування у Франції та збереження високих бар'єрів входу на національний інвестиційний ринок, тут спостерігається низький рівень державного контролю за діяльністю компаній з іноземним капіталом, а загальні процеси капіталовкладень іноземних інвесторів як і репатріація прибутків за кордон здійснюються без будь-яких обмежень [2].

Висновки. Підбиваючи підсумок, відзначимо, що за умов наростання глобальної нестійкості у міжнародній інвестиційній політиці Франції домінує тенденція до подальшої її лібералізації насамперед на основі створення сприятливого інвестиційного клімату в державі, реалізації відповідних податкових, грошово-кредитних і амортизаційних заходів; інструментарію регулювання фондового ринку; законодавчого забезпечення прав іноземних інвесторів та їх захисту; а також регулювання умов залучення іноземних інвестицій та відтоку зарубіжного інвестування за кордон. Це обумовлено як значними нагромадженнями французькими ТНК вільних інвестиційних ресурсів, так і загостренням міжкрайової і міжрегіональної конкуренції на глобальних інвестиційних ринках. Керуючись сучасними мотиваційними чинниками та прагнучи здобути усталені конкурентні переваги, французькі інвестори диверсифікують свої інвестиційні потоки з погляду галузевої, секторальної та кластерної структури їх спрямування. Найприбутковішими, а отже, найпривабливішими є високотехнологічні сектори економіки, сфера банківських, транспортних та інформаційно-комунікаційних послуг, а також енергетичний сектор.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Государственное регулирование экономики: опыт пяти стран / [Ступин В., Хохлова Т., Шадрин А и др.]; Институт экономики переходного периода. – М., 1999. – С. 65.

2. Гоцуляк Л. В. Інвестиційна політика розвинених країн в умовах становлення інноваційної економіки // Ефективна економіка. – 2014. – №9. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3330>
3. Затонацька Т. Світовий досвід формування державної інвестиційної політики та механізмів її реалізації // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Серія «Економіка». – 2014. - №8 (161). – С. 8 (с. 6-10).
4. Кучерова І. М. Конвергенція національних податкових систем: здобутки та перспективи // Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2013. – №4. – С. 401 (с. 400-404).
5. Повідомлення Комісії Європейському парламенту, Раді та Європейському економічно-соціальному комітету. Подвійне оподаткування на єдиному ринку. – Брюссель, 11.11.2011 р. – СОМ (2011) 712. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: old.minjust.gov.ua/file/32585
6. Шевченко Н. І. Досвід системи державного гарантування іноземного інвестування в різних країнах // Економіка та держава. – 2010. – №4. – С. 140-143.
7. Code monétaire et financier. – [Electronic Resource]. – Available from: http://www.legifrance.gouv.fr/affich_Code.do?cidTexte=LEGITEXT000006072026&dateTexte=20130704
8. Chapitre Ier : Dispositions générales. – [Electronic Resource]. – Available from: http://www.legifrance.gouv.fr/affich_Code.do?idArticle=LEGIARTI000006679747&idSectionTA=LEGISCTA000006154937&cidTexte=LEGITEXT000006072026&dateTexte=20130704
9. Puglisi L. Fiscal Devaluations in the Euro Area: What has been done since the crisis? // European Commission Working Paper №47. – 2014. – P. 17,26.
10. Section 1 : Déclarations statistiques en vue de l'établissement de la balance des paiements et de la position extérieure de la France. – [Electronic Resource]. – Available from: http://www.legifrance.gouv.fr/affich_Code.do;jsessionid=ECE9AB3157D4DF2261DAE5300C9BC1D3.tpdjo09v_2?idSectionTA=LEGISCTA000006170954&cidTexte=LEGITEXT000006072026&dateTexte=20130704
11. World Investment Report 2012: Towards a New Generation of Investment Policies [Electronic source]. – UNCTAD. – 2012. – P. 192.